

csatolni, amely kifejti az Egyház szegénységét. A szegénység ugyanis hozzátartozik Jézus és a megváltás misztériumához, tehát az Egyháznak lényeges eleme. Nyolc napig folyt erről a vita. Ekkor Szahara püspöke, Mercier szólalt fel: "A Szentlélek, aki eddigi tanácskozásainkon soha nem hagyott cserben, most megleckézttetett bennünket. Azt az igazságot ugyanis, amit az ember nem élt át, nem tudja olyan tisztán felismerni, hogy teljeskörűen kifejezhesse. Az Egyház immár évszázadok óta nem éli a szegénységet és ezért nem is találhatjuk most meg azt a szöveget, amely megfelelne. Mit tegyünk? Hát nekünk püspököknek e Zsinattól fogva, Jézus követésében, újra át kell élnünk a szegénységet, és akkor majd a következő zsinaton, az Egyházzal szóló határozatban, utólag beiktathatjuk a megfelelő fejezetet."

A II. Vatikáni zsinat Egyházzal szóló okmányába azért bekerült egy rövid, de nagyon figyelemreméltó szakasz: "Krisztus szegényen és üldözötten vitte végbe a megváltás művét; az Egyházat is ugyanerre az útra szólítja hivatása, ami az, hogy az üdvösség gyümölcseit szétossza. Jézus Krisztus 'mint Isten, szolgálai alakot öltött, kiüresítette magát (Fil 2,6) és érettünk, noha gazdag volt, szegénnyé lett' (2Kor 8,9). Ugyanígy van az Egyház is: jóllehet küldetésében rászorul emberi eszközökre, nem arra van alapítva, hogy földi dicsőséget keressen, hanem arra, hogy saját példájával is az alázatosságot és az önmegtartóztatást hirdesse. 'Krisztust az Atya avégett küldte, hogy jó hírt vigyen a szegényeknek, gyógyítsa a megtört szívűeket' (Lk 4,18), 'megkeresse és megmentse az elvesztett' (Lk 19,10); hasonlóképpen az Egyház is szeretettel öleli át mindazokat, akiket az emberi gyengeség sújtott, sőt szegény és szenvedő alapítójának képmását ismeri fel a szegényekben és a szenvedőkben..." (LG 8).

Ez a szöveg természetesen nemcsak az ezt megfogalmazó püspökökre, nem is csak a papokra vonatkozik, hanem mindnyájunkra. Mindnyájunk feladata, hogy az Egyház a szegények egyháza és a szegényeket felkaroló gyülekezete legyen! Mikor lesz ebből valóság?

Szada, 1987

LIPIEN MIHÁLY

KARÁCSONYI TÖRTÉNET A ZSINAGÓGÁBAN

Darvas rabbi korábban mondogatta, hogy a szombat megünneplése, az igazából a szombati napon történik, a péntek esti szombat fogadás csak egy előkészületi szertartás. Amikor beszélgettünk, eszembe is jutott, hogy Jézus is szokása szerint szombaton bement a zsinagógába és felolvasására jelentkezett...

No karácsony napja szombatra esett, feleséggel Ibolyával egyeztetve elmentem a Hegedűs Gyula utcai

zsinagógába, ahol fél 10-kor kezdődött a szertartás (Darvas rabbi vezette). A bevezető reggeli ima véget nem érőnek tűnt. Szerintem már eltelt egy óra, mire a tóraszekrényből kivették az egyik tóratekeresztet (kettő volt benne) és ünnepélyesen a felolvasóállványhoz (bima) vitték, majd a jelen lévő zsidó férfiak többsége felolvasott belőle, de előtte és utána elmondta az ilyenkor szokásos imádságot. Aki alig tudott héberül, az legfeljebb egy mondatot kapott, aki jobban az egy vagy több "bekezdést". Amikor a felolvasó befejezte a felolvasást, körbejárt és mindenki nagy lelkesedéssel gratulált neki, amelyet kézfogással jelzett.

No ez megint legalább egy óra volt, így már a második óránál jártunk. Persze minden héberül. Csak azokat a részeket érttem, amikor azt mondták, hogy "baruk ata Adonáj... Elérkezett számomra a várva várt pillanat, amikor a tóratekeresztet ünnepélyesen visszavitték a tóraszekrénybe, közben mindenki - mint egy ereklyét - megérintette (a tóraszekrényből történő kivételénél is így volt). Én is így tettem a vállamra terített imakendőben (az elején kaptam, bár mondtam, hogy nem vagyok zsidó, de azt mondták, hogy akkor is kötelező). Miután visszatették a tóratekeresztet, meg nem szűnő hálaime kezdődött. Egyszer csak az előimádkozó odament a tóraszekrényhez és újra kinyitotta az ajtaját... Ekkor azt hittem elájulok. Ha a másik tóratekeresztet is kiveszik olvasására, akkor estére se érek haza. Szerencsére néhány ima után visszacsukta a tóraszekrény ajtaját és elhúzta előtte a függönyt. Ekkor kissé megnyugodtam, bár tudtam, hogy otthon igen kikapok ezért a közel 3 órás kiruccanásért. A tóraszekrény ajtajának bezárása után még volt sok ima, de éreztem, hogy - a zsidók Istenének legyen hála! - a szertartás vége felé közeledünk. Amikor végre visszaadtam az imakendőt, a samesz megkérdezte, hogy üdítőt vagy pálinkát kérek inni.

Úgy megörültem a magyar szónak, hogy azonnal pálinkát kértem. No az visszahozta a kezdeti hangulatomat és elmentem haza. Arról most nem írok, hogy Ibolya milyen szavakkal "dicsért" meg, a már régóta megterített ünnepi asztalnál...

KISS BÁLINT

INTERJÚ DOMBI FERENCCEL, EGY "MÁSKÉNT GONDOLKODÓ" PAPPAL

Az élményben felizzott eszme

- Sokat hallunk manapság az úgynevezett karizmatikus személyiségről. Véleményed szerint mi a lényege az ilyen embernek?

- A szavaknak nemcsak gondolatközlő, hanem közösségformáló szerepük is van. Sőt, elsődleges

szerepük a megértetés. Ezért oly fontos a fogalmak tisztázása.

Tágabb értelemben karizmatikus személyiség az, aki emberiség szélességű küldetés tudatot hordoz, és ezt nagy intenzitással, nagy szuggesztivitással képviseli. Az ilyen ember áldás (XXIII. János pápa) vagy átok (Hitler), a küldetés tudat tartalmától függően.

Szűkebb értelemben azokat nevezük karizmatikusoknak, akik olyan istenélményt éltek át, melyhez csak az apostolok első pünkösdi istenélménye hasonlítható. Következésképpen ezek az emberek tapasztalatból beszélnek Isten irtalmas szeretetéről és felszabadító erejéről.

- Saját pályafutásod során mennyiben sikerült ezen eszmények szerint dolgoznod, élned?

- 1976. október 4-én részesültem a pünkösdi istenélményben, amit karizmatikus körökben lélekkeresztségnek is mondanak. Akkor e nap október első szombatja volt.

"Ahol a Lélek, ott a szabadság", mondja Pál a 2. Kor. 3.17-ben. A választási lehetőség a szabadság formális része. Tartalmi meghatározása így hangzik: Az a szabad, aki minden külső (politikai, társadalmi, gazdasági) és minden benső (kéjvágy, bírvágy, uralomvágy) kényszer ellenére tudja tenni a meglátott jót. E meglátott jó az objektív Jó-hoz viszonyítva nagyon széles skálán mozoghat. Keresztény ember vagyok. Számomra az objektív Jó a Jézus által elmondott és bemutatott Isten.

Az ember az Istennel való kapcsolatában két világosan meghatározható területet különböztethet meg. Az egyik a hitigazságok (dogmák) és a szertartások területe. Itt, ahogy Pál mondja, "tükör által, homályban látunk". A másik a gyakorlati szeretet területe. Itt lehetséges a "színről színre" látás azoknak, akik élő kapcsolatban vannak Jézussal az Ő lelke által. Itt a magatartás így fogalmazható meg: soha senkit nem szabad rosszindulattal bántani.

Mindig mindenkinek jóindulattal meg kell bocsátani. Segíteni kell a rászorolón függetlenül attól, hogy milyen hitigazságokat vall és milyen szertartásokon vesz részt. Az első területen a pluralizmus a helyénvaló. Sőt, a dogmák és a szertartások terén teljesen hiábavaló és reménytelen vállalkozás és az egyformaság erőltetése. Az egység csak a gyakorlati szeretet területén valósítható meg, a - nem bántás, megbocsátás, segítség - jézusi moralitás értelmében.

Isten csak egy van, de elgondolás Istentről annyi, ahány ember létezik. Jézusi szeretet is csak egy van, de erről hitelesen csak egyetlen elgondolás létezhet, ha nem tartjuk Jézust skizofrénnak, tudathasadásosnak. Ezért a nembántás-megbocsátás-segítés jézusi szeretet-eszmét gyarlón megvalósítók, de le nem tagadók, közelebb állnak egymáshoz még akkor is, ha hivatalosan különböző felekezetekhez tartoznak, mint az azonos felekezetbe tartozók, akik ezt az eszmét letagadják. Bár gyarló megvalósítója vagyok a jézusi szeretet eszméjének, egyedül ennek az egységesítő erejének

hiszek, s nem hiszek azoknak világos látásában, akit a "tükör által, homályban látás" területén erőltetik az egységre törekvést.

- Van-e tér ma az egyházban a "másként gondolkodó" papok számára?

- E kérdéssel nagyon nehéz helyzetbe hoztál. Nagyon meggyötör, hogy válaszzal meg ne botránkoztassak jószándékú embereket, s ugyanakkor benső meggyőződésem szerint válaszoljak. Homogén, szűk csoport előtt ez nem volna probléma.

De így, heterogén olvasók előtt aligha lesz válaszom mindenkinek megnyugtató. Kérem Istent, hogy az olvasókban is, bennem is gyűjtson megfelelő fényt, megértést.

Tisztázni kell valamit. Isten senkit sem hív püspöknek. Püspöki hivatal van, de püspöki hivatás nincs. Nincs olyan szeminárium, ahová püspöki hivatással rendelkezőket vennének fel. Még maguk a püspökök is csak akkor mondják Isten akaratával megegyezőnek, hogy püspökké szentelődjenek, mikor már kinevezték őket. Ekkor azért mondják, mert arra nevelődtek e téren, hogy Isten olyan, aki nem nekik közvetlenül, hanem feletteseiknek árulja el e szándékát.

Ez biztosan a valóságnak meg nem felelő gondolkodás. Nem Isten, hanem egyházi-állami hatalmasságok akaratának megvalósítói ők, mikor igent mondanak a szentelésre. Ha mindenáron bele akarjuk vonni ebbe az Istent, akkor itt Isgen "megengedő" akaratáról beszélhetünk csupán. Ez pedig egészen más, mint amit mi a "miatyánk"-ban imádkozunk, mikor ezt mondjuk: "Legyen meg a Te akaratod." Isten megengedő akarata mérhetetlen botrány forrása volt már a történelem folyamán. Megengedett kínzásokat, háborúkat, járványokat.

Volt mikor megengedte, hogy éretlen gyerek-embereket szenteljenek pappá. Bár Tőle eredőnek tartjuk magát a püspökké szentelést, nem varrhatjuk nyakába azt, hogy ezt vagy azt az embert Őmiatta szentelték püspökké. Azért merek így beszélni, mert tapasztalatból tudom, hogy Isten képes közvetlenül megszólítani embert. Engem is megszólított közvetlenül. Nyilván mást is meg tud szólítani. El sem tudom képzelni egyházi életpályavállalást másképpen. Hogyan és miért mondaná meg másnak Isten, ha velem valamit tenni akar, és nem nekem?

Tehát főpapi hivatás nincs. Namármost. Az Egyház jelenlegi struktúrájának féltékeny őrei azok a főpapok, akik azért főpapok, mert az őket kiválasztó ugyancsak nem Isten, hanem főpapok, nem tartottak attól, hogy főpapi hatalmuk, mely a történelem folyamán evilági hatalmak által duzzadhatott hatalommá, e kiválasztás által nem szenved majd csorbát. (Igaz, néha tévedtek.) Van Magyarországon egy karizmatikus egyéniség, egy piarista szerzetes.

Neve: Bulányi György. Ez az ember a háború után Debrecenben az egyetemistáknak volt a lelkésze. A Rákosi-rendszer előtt életfogytiglani börtönre ítélte, ilyen felirattal vezényelte ki a tömeget az utcára:

"Mindszentyt a lámpavasra, Bulányit meg magasabbra!" - Ez az ember nyolc nyelven beszél. Súlyos börtönévek után is a Kádár-rendszerben létrehozta azt a "Bokor" néven ismert bázisközösség-hálózatot, mely akadályá lett az Egyház elhalászat zászlajára tűző ateista állami hatalom azon munkájának, melyet a jelenlegi főpapjaink egytől egyig oly nagy mértékben támogattak. Ez a P. Bulányi soha egyetlen hangot nem hallathatott az Egyház főpapjai által ellenőrzött területen.

Ellene bárki szót emelhetett. Ő soha vissza nem szólhatott. Mostanság olyan sajtóorgánokban jelenhetnek meg nyilatkozatai, melyeket főpapjaink egyelőre még nem cenzúrázhatnak. Meddig teheti ezt, nem tudom. Nyilván addig, míg az állam hatalmi szervei úgy látják, hogy főpapjaink nem árthatnak nekik. Bulányi minden nyilatkozatában hitet tesz a jézusi szeretet és az Egyházhoz való hűsége mellett. Mégsem adnak neki teret saját Egyházában. Sőt, megtiltották neki, hogy nyilvánosan fungáljon.

Amíg tehát ebben az Egyházban a fölülről, hatalmi szóval diszponáltság lesz csupán a módi, addig csak annyiban szabad itt másképpen gondolkodni, amennyiben ez nem készíti lelkiismeretfurdalásra az ország főpapjait.

- Mennyiben változott az Egyház?

- Meggyőződésem, hogy a megváltozott viszonyok urai is tökéletes segítőtársakat fognak találni főpapjainkban. Gondot csupán az fog jelenteni, hogy a nagykorúvá érlelődött hívek körében egyre többen rájönnek arra, hogy a templomba járásnál hasznosabbra is fordíthatják idejüket, s emiatt nem kell nekik a csendőrséggel számolniok. Azt meg előbb-utóbb úgysem fogják elhinni, hogy a templomba járásért jár majd nekik a Mennysorság. Persze, ez lassú folyamat. De nyugati példák eléggé előre világítanak ezen az úton.

Az Egyház már vagy 1500 éve válaszút előtt áll. Vagy rálép a jézusi nembántás-megbocsátás-segítés-szeretés útjára, és ekkor a hatalmi struktúrát fölvaltja majd a bizalmi struktúra, vagy pedig sodródik tovább a mindenkori állami hatalmasok cégéréként, mint templom, papfönntartó és szentségkiszolgáltató vállalat. Ha majd az elsőt választja, akkor mint hegyre épült város, a világ világossága lesz. Ha nem, akkor nem változik semmi.

- Milyen esélyek vannak a jövőre nézve? Milyen az utánpótlás helyzete?

- Tele vagyok reménnyel. Isten népe nem a szolgaság Lelkét, hanem a bátorság Lelkét kapta. Egyre kevésbé kell félnünk azoktól, "akik megölik a testet". Egyszerűen azon oknál fogva, mert ezeknek a testet megölő gyilkosoknak egyre kisebb a hatékonyságuk, s egyre kevesebben is lesznek. Nem azért lesznek egyre kevesebben, mert az Egyház szorgos munkával ezt már kikínálta volna, hanem azért, mert a józan észre ható Szentlélek a jóra nyitott szívekben nagyszerűen munkálkodik Egyházon belül és kívül egyaránt,

függetlenül, sőt a hatalmi struktúra ellenére. Egyre többen látják értelmetlennek, s ennek hangot is adnak, hogy miért kell kicsiny országunkban négy fegyveres testületet is fenntartani az amúgy is múlandó életünk védelmére, amikor úgysem akar bennünket senki sem bántani. Tele vagyok reménnyel. Álomom Jézus álma. A nembántás-megbocsátás-segítés mustármag mustárfává fog nőni, terebélyesedni, mert az elmúlt negyven esztendő szenvedése átsegített bennünket az üres hivatali tekintély imádatának súlypontjára, mely bálványimádás volt.

Lassan eljutunk oda, hogy az Egyházban sem lehet majd jól megélni annak, akinek se családja, se munkaviszonya nincsen. Eljutunk oda, hogy a tisztelendőség nem azért fog kijárni valakinek, amiről nem tehet, s a főtisztelendőség sem fog kijárni valakinek olyasmért, amiről még az Isten sem tehet, hanem azért, amiről maga az ember tehet. Eljutunk oda, hogy a magatartást elébe helyezük a szertartásnak, s egyre jobban rálátunk arra, hogy Jézus nem üzletkötés céljából jött közénk, vagyis, ennyi és ennyi ima, böjt után ennyi és ennyi égi kegy dukál, hanem azért jött, hogy Vele szövetségre lépve megvalósulhasson itt és köztünk az Isten Ország. Hiszem, hogy ez az álom, melyről nagy költőnk mondja: "...az álmok nem hazudnak".

Hiszem, hogy minden jószándékú ember "utánpótlás" lehet ebben az élő organizmusban, melyet úgy hívunk: Jézus titokzatos teste. Ez itt a földön az Isten országa.

forrás: Aréna, 1989. október 14.

KIRÁLY IGNÁCZ

INDULATRÓL KÖNNYEDÉN

Az ember óvatosan lépeget, ha bizonytalan alatta a jég vastagsága. Ebben a témában nem megyek oda, ahol vékony a jég, vagyis nem foglalkozom a számomra már ember alatti megnyilvánulásokkal. Vigyázni kell, nehogy behergelje magát az ember és maga is azt tegye, amit másoknál kritizál. Az indulat olyan köztapasztalati tényező az életünkben, mely a legocsmányabb megnyilvánulásokat is produkálhatja.

Ugyanakkor megnyilvánulhat elviselhető, kulturált, sőt humoros formában is. Azt tapasztaltam magamon, hogy amikor tartósan ronda beszédű emberek körében voltam, rám ragadt a beszédstílusuk útszéli szokása. Csak úgy, ösztönösen hasonultam a környezethez. Bizony, az indulat olyan érzést, lelki állapotot kifejező megnyilvánulás, mely akaratlan, ösztönös és kontroll nélküli. Amikor megtörténik. Előtte, utána, indulat mentes helyzetben tud az ember önkritikát gyakorolni. Ha nem akarok lejárátodni környezetem és magam előtt, akkor erre is oda kell figyelnem. Volt már úgy, hogy valamin nagyon begurultam és csúnyán elkanyarítottam magamat.